GAZETA LWOWSKA.

We Srodę — Ner. 6. — 14. Stycznia 1829.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— *Z Wiednia.* —

W Sobotę d. 3. Stycznia odprawiony został publicznie w sposobie zwyczajnym obrzęd oddania kapelusza Kardynalskiego, wyniesionemu na tę godność Xięciu Prymasowi Królestwa Węgierskiego i Arcybiskupowi Strygońskiemu, Alexandrowi Rudnay z Rudny i Divek Ujfalu.

Nuncyjusz Stolicy Apostolskiéj, Margrabia Spinola, zawierzytelniony na c. k. Dworze, jakoteż nowo mianowany Kardynał, otoczeni swoją służbą, przybyli do Dworu w sześciokonnych powozach na ten obrzęd.

Uroczystość ta rozpoczęła się W. Mszą w kościele parafijalnym, odprawioną przez Nuncyjusza Apostolskiego. Poczém Apostolski Ablegat, Monsignor Luciardi, wręczył N. Panu w sali obrzędów *Breve* Papiezkie; Cesarz Jmć usiadłszy na tronie, otoczony swoim Dworem, raczył Kardynałowi Xięciu Prymasowi włożyć kapelusz na głowę.

W końcu odśpiewano w kościele przydwornym parafijalnym *Te Deum* i Kardynał Xiążę Prymas udzielił błogosławieństwa zgromadzonym.

(G. W.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Podług wiadomości z Mexyku z d. 2. List. przybył tamże syn Sir Roberta Wilson, w podróży swojéj z Bogoty do Anglii, i pomyślnie wystawia stan rzeczy w Kolumbii. Zamek Perote, opuszczony przez Santa Anna, którego ścigali Jenerałowie Rincon, Calderon i Valderiez, oddany został w d. 29. Paźdz. wojsku rządowemu pod sprawą Jenerała Gomez. Podobieństwem jest, iż Santa Anna będzie musiał śpiesznie do Gwatimali uchodzić. Wyrok Zgromadzenia prawodawczego z d. 25. Października zakazuje pod surową karą wszystkie towarzystwa. Kommendant Manuel Rincon zajął w d. 27. Października Tehuacan we 400 dragonów, i dnia następującego puścił się w pogoń za Santa Anna, który udał się w kierunku ku Oajaca, i w ostatku nie będzie miał więcéj, jak 800 ludzi piechoty, 300 jazdy i 6 dział. — O losie Jenerała Santander nic nie słychać. Stronnictwo Angielskie żąda jego śmierci, chociaż dotąd nie masz dowodu, aby był współwinnym spisku. W ciągu całego swojego zarządu, gdy sam tylko był na czele rządu, okazał się być człowiekiem honoru i posiadał zaufanie całego kraju. — *Standar* to sprawił, iż Anglija uznała niepodległość Kolumbii. (G. W.)

Brazylija.

Dziennik *Diario Fluminense* z d. 23. Paźd. zawiéra doniesienie o przybyciu Lorda Strangfort do Rio de Janeiro w d. 16. i o stawieniu się tegoż przed Cesarzem w d. 22. t. m.

W d. 4. Paźdz. zamienione zostały w Montevideo ratyfikacyje przedugodnego traktatu pokoju zawartego między Brazyliją a Buenos-Ayres, poczém natychmiast blokada rzeki la Plata zniesiona i wolna żegluga na téj rzece ogłoszoną została. W d. 24. Paźdz. i w dwóch dniach następnych, oświecono miasto Rio de Janeiro na rozkaz Cesarza. (D. A.)

Wielka Brytanija i Irlandyja.

W d. 24. Grudnia odprawiono w wydziale spraw zagranicznych radę gabinetową, na któréj znajdowali się: Xiążę Wellington, Lord Kanclerz, Hr. Aberdeen, Wicehr. Melville, Lord Ellenborough, P. Peel, Sir Jerzy Murray, Kanclerz Izby skarbowéj, P. Herries i P. Vesey Fitzgerald. Lord Bathurst jedyny Członek Gabinetu, którego nie było w stolicy, nie znajdował się na téj radzie. Narady trwały od 3ciéj do 6téj z południa.

Pierwsza dywizyja emigrantów Portugalskich nie wsiadła jeszcze była w d. 20. Grudnia na okręty, ponieważ brakowało przewozowych; co wszelako miało nastąpić w d. 24., a w d. 30. dywizyja wyjść miała pod żagle. Jenerał Saldanha był w d. 29. w Plymouth spodziewany, dla objęcia dowództwa nad pierwszą dywizyją.

Przedsięwzięte śledztwa, dla zaprowadzenia oszczędności w zarządzie kraju rozszerzają się na wszystkie gałęzie. Sekretarz Stanu w Wydziale osad, Murray, przedsięwziął zasiągnąć wiadomości, które i w jego wydziale każą się spodziewać oszczędności.

Szlachta i Panowie Katoliccy wezwani przez O'Connela, aby około Bożego narodzenia udali się do Anglii, dla odwracania ludu od przesądu prze-

)(

ciwko Katolikom, odrzucili to wezwanie. Zatém plan ten jest zaniechany.

W d. 27. Lipca umarł znany Król Madagaskaru Radama. W roku 1820 zawarł on był z ówczesnym Angielskim Gubernatorem wyspy Ś go Maurycego - Sir Robertem Farquhar, traktat dotyczący się zakazu wywożenia niewolników i zawsze go ściśle przestrzegał. Jedna z jego żon, nazwiskiem Ranaaalone, dziedziczy po nim Państwo i jak słychać, jest tychże samych zasad.

Dziennik »Telegraf Hampshirski« z d. 20go Grudnia donosi, co następuje: »W ciągu tego tygodnia przybyło do Portsmouthu czterech Oficerów Egipskich znajdujących się w Anglii, dla nauczenia się naszego języka i różnych sztuk i umiejętności, któreby ich ojczyznie były pożyteczne i mogły dobroczynny handel z naszym krajem wspierać. Już wielu Oficerów Egipskich bawiło przez lat kilka we Francyi i we Włoszech pod opieką właściwych rządów tych krajów. To zbliżenie się między Egiptem i Europą czyniące światłemu Władzcy tego kraju równie tyle zaszczytu, co i rządom, które ich z uprzejmością przyjęty, wielce nas cieszy. Ali Efendi zamyśla udać się na król. okręt Shannon, pod Kapitanem Clements, dla nauczenia się żeglugi, a Mahomed Efendi pozostanie tutaj dla uczenia się budowania okrętów. Selim Aga uczy się matematyki i inżynieryi w Woolwich, a Omer Efendi ćwiczy się w dyplomacyi. Jeden z tych bawi w Anglii od lat czterech, drudzy 2 od lat dwóch. Wszyscy mówią z łatwością naszym językiem, i wynurzają największą wdzięczność za otwarte przyjęcie onych przez rząd i kraj. Wszyscy są z Dworu Ibrahima Paszy, syna Wicekróla Egipskiego, i zapewne za powrotem znamienite zajmą posady. Dowiadujemy się, iż młody Ormianin, chociaż Chrześcijanin, zostawał przez dziesięć lat na nauce w Anglii, kosztem Paszy Egiptu, a to w nagrodę usług, które ojciec tego Ormiana czynił Paszy; szczodrobliwość, którąby inni naśladować mogli. Te dowody sposobu myślenia ze strony Paszy Egipskiego potwierdzają dokładnie to, cośmy już dawniej o jego charakteru tak od naszych Oficerów, którzy niedawno bawili w Alexandryi, jak i od tych, którzy zwiedzali Egipt, słyszeli. Opieka i gościnność przed lat kilka dla Hr. Belmore, jakoteż uprzejme jego obejście się z Lordem Yarborough, który niedawno powrócił z Alexandryi, jeszcze w świeżéj żyją pamięci.« (D.A.)

Francyja.

Król ozdobił krzyżem legii honorowéj Oficerów, którzy byli w orszaku Posła, Duc de Mortemart do Rossyi, jako to: Wicehr. Mortemart, Hr. Hektora Bearn, Marg. Crussol i Wicehr. de la Ferronays.

Król Jmć w towarzystwie Delfina zaszczycił w d. 17. Grudnia obecnością swoją zakład głuchoniemych w Paryżu.

Król przyjął prośbę o uwolnienie od służby z powodu nadwerężonego zdrowia dotychczasowego Gubernatora Martiniki Hr. de Bouillé.

Na przełożenie Ministra marynarki, P. Desaultes de Freycinet, Kapitan okrętu liniowego pierwszéj klassy i Gubernator Francuzkiej Gwajanny, wyniesiony na Przeciw-Admirała i postanowieniem król. Gubernatorem Martyniki jest mianowany.

Monitor z d. 27. Grudnia donosi, że Xiążę Polignac wyjechał na powrot do Londynu.

W Kollegijum wyborczém Mont de Marsan, w Departamencie Landes, wybrani zostali Deputowanymi Jenerał Mac. Lamarque, a w okręgu wyborczym Fougeres (Dep. Ille i Villaine) Hr. la Riboissiere (obadwa kandydaci liberalistów.)

Kuryjer Francuzki, Dziennik handlowy i Konstytucyjonista z d. 28 Grudnia zawierają odezwę do składki, aby zebrać summę 10,000 fr., którą jako karę pieniężną zapłacić ma P. Beranger za swoje dzieło: *Chansons inédites*. Podpisy przyjmowane będą w biurach tych Dzienników, a zebrana ilość oddaną zostanie PP. J. Lafitte i S. Berard, Członkom Izby Deputowanych, którzy onéj stósownie do przeznaczenia użyją. (D. A.)

Zjednoczone Niderlandy.

Druga Izba Stanów Jeneralnych po kilkodniowych rozprawach, w których kilku mowców system rządu tak w ogólności, jakoteż w pojedynczych gałęziach zarządu mocno ganiło, przyjęła w d. 20. Grudnia budżet wydatków i dochodów na rok 1829, pierwszy 53 głosami przeciwko 51, (mniejszość składali prawie Deputowani prowincyj południowych), ostatni zaś 60 głosami przeciwko 44. Ustawę umarzającą długi na rok 1829 prawie jednomyślnie przyjęto. Przedmioty, nad którémi się jeszcze naradzać mają jest projekt do pożyczki 15 mil. dla osad, i dziesięcioletni budżet od 1830 do 1840.

Na posiedzeniu w d. 22. Grudnia otrzymała Izba poselstwo król. z projektem do prawa o wolności druku, przezco zniesione będzie prawo z 1815. Projekt ten składa się z dziesięciu artykułów. Autorowie pism przeciwko konstytucyjnéj powadze Króla powinni być karani więzieniem najdłużéj na lat pięć, a na lat cztery z powodu wezwania do buntu i karą pieniężną najwięcéj 1000 złt. holl. (D. A.)

Rossyja.

N. Cesarz Jmć raczył d. 17. Grudnia wydać reskrypt do rzeczywistego Radcy tajnego, Hrabi Koczubeja, w brzmieniu następującém:

»Hrabio Wiktorze Pawłowiczu! Oddawna Mi znajome Wasze znakomite talenta i niezmieniająca się przez ciąg długiej służby gorliwość, pobudziły Mię, oblekając Was całą Moją ufnością, poruczyć Wam obowiązek Prezydenta Rady Państwa i w Komitecie Ministrów. Na tem urzędowaniu, pośród mnogich trudów z niem połączonych, nie przestawaliście z czujną uwagą i czynnością zajmować się i innemi, ode Mnie na Was wkładanemi, niemniej ważnemi sprawami, a roztropnosć Waszych rozrządzen zawsze w zupełności odpowiadała Moim oczekiwaniom. W nagrodę tych trudów Waszych i na okazanie Mojej całkowitej ku Wam uprzejmości, daruję Wam Mój wizerunek, tu przesyłający się, dla noszenia na wstędze błękitnej, sposobem ustanowionym. — Zostaję ku Wam przychylnym.«

(podp.) »MIKOŁAJ.«

Dziennik Odeski z d. 31. Grudnia zawiera następujące uwiadomienie handlowe. Kupcy zawiadamiają się, iż Admirał Greig dowodzca naszej floty na morzu czarnem otrzymał rozkaz ogłosić Bosfor za będący w stanie blokady i nie pozwalać zawijać do tej ciaśniny ani z tejże wypuszczać oprócz okrętów, które wychodzić będą do portów rossyjskich na morzu czarnem, lub tych, które wypływając z portów naszych i niewiozące zboża, ani zapasów kontrabandy wojennej, zechcą przebyć tę ciaśninę.

Artykuły oznaczone imieniem kontrabandy wojennej są następujące: Broń, proch, kule, kartacze, saletra, siarka, powrozy, ładunki, siodła i uzdy. Niebawem doniesiemy szczegółowe rozkazy rządu, jakie wyda do ścisłego tej blokady zachowania.

Podług listu z Odessy (w gazetach angielskich umieszczonego,) miał to być okręt Maryja jeden z największych przewozowych rossyjskich, który zatonął w początkach Listopada. W Warnie zabrał ón część zdobyczy jaką tam zastano tudzież 200 chorych i rannych i dwanaście dział przeznaczonych do Warszawy na pomnik Królowi polskiemu Władysławowi. Przeciwnemi wiatrami i burzą uniesiony, zmuszony był podczas grubej mgły zawinąć do zatoki w Burgos i tam zarzucić kotwicę. W tej samej zatoce stał także inny okręt rossyjski. Oficerowie okrętu Maryi postrzegłszy go; dali znak o pomoc, i podczas gdy się zatrudniano uratowaniem tego co można było, zatonął. (Tymczasem o tem wypadku nie masz jeszcze z Rossyi pewnych wiadomości.) (D. A.)

Turcyja.

— *Ze Stambułu d. 11. Grudnia.* —

Od czasu, jak przed kilką tygodniami odebrała Porta wiadomość o odstąpieniu wojsk rossyiskich od Sylistryi i przeprawieniu się onych na lewy brzeg Dunaju, nic tu więcéj nie słychać o wypadkach wojennych na teatrze wojny. Wcześniejsza i ostrzejsza niżli zwyczajnie zima, i wielkie śniegi w górach Balkanu, zdają się znaczne stawiać przeszkody do działań w téj okolicy. W. Wezyr ma ciągle swoję głowną kwaterę w Aidos, z kąd przedsiębierze często podróż, aż ku Szumli dla oglądania rozłożonych różnych jego korpusów wojska. Seraskier Hussein Pasza miał z Szumli wyruszyć do Silistryi, dla objęcia dowodztwa nad wojskiem znajdującem się w tameczniej okolicy.

Tymczasem przedsięwzięto także pomiędzy wyższemi urzędnikami Porty w obozie W. Wezyra niektóre odmiany, które po części uważać można jako skutek złożenia z urzędu Mehemeda Selima Paszy (byłego W. Wezyra.) Umieszczony tamże jako Kijaja Beg i Reis Efendi, Hadi Efendi (jeden z Pełnomocników Porty podczas narad w Akiermanie) oddalony został z urzędu i skazany na wygnanie, którego miejsce zastąpił były Naddyrektor cła Saib Efendi. Na miejscu Czausz Paszy w obozie, nastał niejaki Usan Salih Efendi. Emin Efendi, brat teraźniejszego Reis Efendego, a dotychczasowy Intendent nowego wojska, udaje się do wojska jako Defterdar obozu; zaszły także odmiany w urzędnikach przy Kaimakanie Paszy będących.

W d. 9. t. m. umarła matka Sułtana Mostafy czwartego, brata przyrodniego i poprzednika teraz panującego. Ciało jéj złożono uroczyście przy assystencyi Ulemów, Dworu i Ministeryjum w grobowcu Ejubskim; w ostatnich dniach zszedł także z tego świata znany Durrisade, naczelnik tegoż imienia rodziny, odznaczającéj się najwięcej w klassie Ulemów i który sam po kilka razy pierwsze duchowne i sądowe godności piastował.

W dniu 30. z. m. w obecności Sułtana, Magnatów Państwa, Ciała dyplomatycznego i mnóstwa ludu, spuszczono w Arsenale tutejszym z warsztatu nowo zbudowany okręt linijowy o 108 działach.

W dniu 1. Grudnia przybył tu P. Offley, pełniący dotąd obowiązki Konsula Zjednoczonych Stanów Ameryki północnej, w Smyrnie, i we dwa dni później odwiedził Reis Efendego, który go z dystynkcyją przyjął. Zamiarem jego poselstwa jest zawarcie traktatu handlowego między W. Portą a Zjednoczonemi Stanami, do którego w ostatnich latach przez niektóre umowy między Komendantem eskadry amerykańskiej a tureckim W. Admirałem pierwsze zasady były położone.

Królewsko Sardyński Poseł Margr. Gropallo,

powrócił w d. 28. Listopada przez Brussę do Konstantynopola ze Smirny, dokąd odprowadzał rodzinę swoję, która udała się do Genui.

Chociaż wszystkie okręty neutralne, które po dniu 14. Listopada pod wyspę Tenedos przybyły, zostały od stojącej tamże eskadry rossyjskiej zwrócone, i przez to żadna tutaj dostawa z morza śródziemnego nie nadeszła, wszelako rząd nie obawia się braku zboża, gdyż częścią dawne zapasy, częścią konwoj, który tu w dniu 18 i 19 z. m. zawinął, częścią przywieziono przez Rodosto z europejskich brzegów i z Nikomedyi z brzegów azyjatyckich zboża, zabezpieczyły potrzebę téj stolicy na kilka miesięcy. — Zaraz po rozejściu się wiadomości o blokadzie Dardanellów, nakazała Porta wysłać regularne karawany w różne strony brzegów Azyi mniejszéj i Syryi do transportu zboża na wielbłądach. Twierdzą, że przeznaczono do tego dziewięćset wielbłądów. Zresztą przybyło tu w ostatnich dniach kilka okrętów ładownych żywnością z portów rossyjskich morza czarnego. Jednakże śród tych okoliczności, od czasu blokady Dardanellów, ani cena chleba, ani innych żywności, nie poszła w górę; nawet sam rząd zaniechał rozporządzenia względem oddalenia wszystkich greckich i ormijańskich tutaj nieosiadłych Raajów.

Podług późniejszych wiadomości z Konstantynopola w dniu 18. Grudnia umarł tamże po krótkiéj chorobie w d. 13. wspomnionego miesiąca znany Hussny Bej, w 74 roku życia swojego. Hussny Bej, który w długim zawodzie służby publicznéj aż do końca dni swoich, prawie wszystkie urzędy w Ministeryjum piastował, był na ostatku dodany Reis Efendemu za doradzcę w najważniejszych okolicznościach, przyczém był także Mukataa Nasirym, czyli Jeneralnym Intendentem dzierżaw skarbowych, urząd mający wielki wpływ, a od czasu nowej reformy szczególniej ważny. Po śmierci Dzanib Efendego, głos jego w Dywanie był jednym ze stanowczych. Zdaje się, że strata jego starszego wielkich nadziei syna, śmierć mu przyśpieszyła; zostawił jeszcze dwóch synów i bardzo znaczny majątek. Urząd Mukataa Nazyra oddano dotychczasowemu Defterdarowi obozu, Esaad Efendemu, na którego miejsce (jak wyżej) mianowany, Emir Efendy, udał się już do obozu.

Od czasu odejścia ostatniej poczty aż do d. 18. Grudnia nie nadeszły nowsze wiadomości do stolicy ani od wojska z Bulgarii, aniteż z Archipelagu. Morze przed kilką dniami było tak burzliwe i zamiecie tak częste, że wszystkie związki ustać musiały.

Według wiadomości ze Smyrny zawinął tamże do portu w d. 18. Listopada rano, francuzki okręt linijowy Conquerant, mając na pokładzie Vice-Admirała de Rigny.

Arcybiskup katolicki Monsignor Cardelli, po całoroczném przeszło nieobecności, przybył znowu do Smyrny w d. 2. Grudnia na francuzkim brygu wojennym le Curieux.

Austryjacka korweta Adria i austryjacki bryg wojenny Veneto wypłynęły w d. 1. Grudnia ze stanowiska lewanckiego, dla wzmocnienia austryjackiej dywizyi okrętów, przeznaczonej do krążenia przeciwko korzarzom marokańskim. (D.A.)

Wiadomości z Morei.

Dziennik *Messager de Chambres* z d. 27. Grudnia umieścił pod napisem: »Depesze z Morei« następujące wiadomości: »Dnia wczorajszego nadeszły depesze od Jenerała Maison. Zawierają one szczegóły rozłożenia wojsk po różnych twierdzach, które zajęły i dobrych rezultatów, jakich spodziewać się można dla ich zdrowia po dokładniejszem onych umieszczeniu, jakoteż po środkach, jakie administracyja przedsiębierze, aby budowy dla nich przeznaczone oczyścić. Jenerał Margr. Maison znajduje się ciągle w Modon. — Jenerał ten donosi, iż chcąc uczynić zadosyć wezwaniu, bardzo sobie życzył przesłać dokładną listę odmian zaszłych w korpusie od czasu wylądowania aż do Grudnia; lecz tylko do d. 4. Grudnia zdołał zebrać listę stanu części pułków dywizyją składających, resztę przeszle przy pierwszej sposobności. Te listy, które Ministerstwo otrzymało, zawierają tylko wykaz liczbowy; listy imienne, powtórnie żądane, i wszystkie dokumenta, jakich sobie w tym względzie życzyć można, musi niezawodnie przywieźć Adjutant Ministra wojny, który na początku tego miesiąca ze szczególnem zleceniem został do Morei wysłany. Sądząc ze szczegółów, które korrespondencyja Jenerała Maison zawiera, wynosić może liczba chorych do 1. Grudnia prawie 600 ludzi. Zresztą dywizyja opatrzona jest obficie w świeże mięso, i we wszystkie produkta do jej utrzymania potrzebne. Powietrze było w ogólności piękne i suche; okoliczność ta ułatwia roboty w twierdzach dla umieszczenia wojska, i ma dobroczynny wpływ na ludzi będących w szpitalach.« (D. A.)

Redaktor: Mikołaj Michałewicz; Drukiem: Piotra i Augusta Pillerów.